

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Протокол № 3 від 17.09.2024

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ліцею
Ольга ДЯДИК

Антибулінгова політика Голосківського ліцею Меджибівської селищної ради - політика безпеки та захисту особистості.

ВСТУП

Основним завданням сучасної школи, що підтверджується й поширюється Міністерством освіти і науки України та Міжнародною організацією ЮНІСЕФ є створення нового освітнього простору, головними засадами якого є створення безпечного освітнього середовища, а також забезпечення прав, свобод та інтересів дітей. Концепція «Нова українська школа» (НУШ) вимагає реформування існуючого алгоритму розвивальної, корекційної та профілактичної роботи, адже дуже часто в освітніх закладах постає проблема булінгу та порушення норм поведінки учнями, що не дозволяє в повному обсязі досягти поставлених демократичних орієнтирів. Важливою умовою ефективності роботи працівників психологічної служби є розставлення пріоритетів та цілей, викладених комітетом ООН:

- взаєморозуміння;
- взаємоповага;
- дружня атмосфера;
- пріоритет прав людини;
- толерантність;
- постійний розвиток;
- активна життєва позиція;
- здоровий спосіб життя;
- людяність;
- порядність;
- повага до приватного життя;
- мир;
- єдина країна.

Розділ I. Основні принципи політики безпеки та захисту особистості:

1. Повна нетерпимість до будь-якого прояву насильства, у т.ч. булінгу
2. Кожна особистість важлива та цінується незалежно від віку, статі, раси культури чи обмежених можливостей;
3. Безпечні умови перебування, навчання і роботи для кожного;
4. Взаємоповага всіх учасників освітнього процесу. Ми вважаємо пріоритетними довірливі (щирі) відносини, взаємну повагу у спільності, яка враховує особистісні культурні особливості, різноманітне походження кожної дитини та дорослого.

Розділ II. Визначення булінгу

Не кожен акт насильницької поведінки є булінгом, але кожен булінг є актом насильницької поведінки, яка повторюється.

Булінг, або цькування – тривалий процес свідомого жорстокого ставлення агресивної поведінки з метою заподіяти шкоду, викликати страх, тривогу або ж створити негативне середовище для людини.

Булінг (знущання, цькування, залякування) – це зарозуміла, образлива поведінка, пов'язана з дисбалансом влади, авторитету або сили.

Особливою ознакою булінгу є довготривале відторгнення дитини її соціальним оточенням (за визначенням Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству від 7

грудня 2017 року №2229»). Школа також не толерує жодних проявів булінгу дитини та/чи дорослої людини до іншої дорослої людини.

Сторони булінгу (цькування) – це безпосередні учасники випадку – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності); однією зі сторін випадку булінгу (цькування) обов'язково є малолітня чи неповнолітня особа;

Кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, котра вчиняє булінг (цькування) по відношенню до іншого учасника освітнього процесу;

Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, стосовно якої було вчинено булінг (цькування), в результаті чого безпосередньо заподіяно фізичну, психологічну, матеріальну шкоду, приниження, страх, тривогу, підпорядкування інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції;

Спостерігачі – безпосередні свідки та/або очевидці випадку булінгу (цькування);

Наслідок булінгу (цькування) – фізична, психологічна, матеріальна шкода, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або соціальна ізоляція потерпілого;

Учасники булінгу (цькування) – сторони булінгу (цькування), інші заінтересовані особи у запобіганні та протидії булінгу (цькування) в закладі освіти, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти;

Булінг проявляється в багатьох формах:

1. Вербальний булінг

Словесне знущення або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

2. Фізичний булінг

Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

3. Соціальний булінг

Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапеза це за обіднім столом, гра, заняття спортом чи громадська діяльність.

4. Економічне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає дрібні крадіжки, пошкодження або знищення особистих речей, вимагання грошей, їжі тощо;

5. Сексуальне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає образливі жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток, обмацування сексуального (інтимного) характеру та/або змісту, сексуальні домагання тощо;

6. Кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах.

Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

Типовими ознаками булінгу як однієї з форм неприйнятої поведінки дитини чи дорослої людини є:

1. **систематичність** (повторюваність) діяння - дії, що містять ознаки насильницької поведінки, є систематичними та /або повторюються (більше одного зафіксованого випадку);

2. наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

3. дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого;

4. дисбаланс (нерівність) сил – різниця у фізичному розвитку кривдника та потерпілого, рівні соціально-психологічної адаптованості, комунікаційних навичок, соціальному статусі, стані здоров'я (наявність інвалідності чи особливих освітніх потреб), ментальному розвитку тощо;

5. дії, що містять ознаки насильницької поведінки (дії проти волі іншої людини);

6. стани приниження і наляканості людини, яку цькують.

Учасниками акту насильницької поведінки, в т.ч. булінгу можуть стати:

- Дитина, до якої проявляють насильницьку поведінку
- Дитина/дорослий, який чинить насильницьку поведінку
- Батьки дитини, до якої проявляють насильницьку поведінку
- Батьки дитини, яка чинить насильницьку поведінку
- Класний керівник
- Директор школи.

Свідки насильницької поведінки:

- Спеціалісти, які надають допомогу і консультують поза школою
- Уповноважений з прав дитини
- Представники поліції

Розділ III. Реагування і протидія булінгу.

У цьому розділі запропоновано реагування та протидія булінгу.

1. Процедура/ послідовність кроків і реагування на зафіксовані прояви насильницької поведінки щодо учнів/дорослого у школі різними сторонами

Учень/учениця об'єкт булінгу:

1. Голосно і твердо, дивлячись в обличчя кривднику, каже: «СТОП. Припини (називає неприйнятну дію)». Якщо дія повторюється тоді крок два;
2. Якщо поблизу є дорослий, звернутися до нього з проханням допомогти зупинити ситуацію;
3. Невідкладно повідомити класний керівник свого класу про випадок, який стався;
4. Зустрітись зі шкільним психологом стосовно випадку.

Учень/учениця, поведінка якого/-ої була зафіксована і класифікована як булінгова:

1. Миттєво припинити поведінку, яку класифікують насильницькою, в будь-якому прояві до будь-якої дитини та/чи дорослого у школі;
2. Визнати в розмові з класним керівником вчинене порушення Корпоративного Етичного Кодексу Закладу (далі КЕКЗ).
3. Слідування плану роботи, розробленому шкільним психологом та іншими спеціалістами, врегулювання власного психологічного стану та психологічного клімату у класі;
4. Проявляти самоконтроль. Дотримуватися КЕКЗ.
5. У разі відмови дотримуватися зазначеної вище процедури чи повторної булінгової поведінки вступає в силу Політика вирішення конфліктів школи «Кроки до безпеки».

Дитина, яка стала свідком булінгу або акту насильницької поведінки має:

1. Миттєво звернутися до будь-якого дорослого, який перебуває поблизу, з проханням допомогти зупинити ситуацію;
2. Невідкладно повідомити класного керівника свого класу про випадок, що стався, якщо інцидент зафіксований серед однокласників;

3. Брати участь у загальних подіях класу за участі класного керівника та психолога щодо врегулювання психологічно-емоційного клімату .

Працівник школи (вчитель, класний керівник та ін.), який став свідком булінгу або акту насильницької поведінки зобов'язаний:

1. Миттєво зупинити неприйнятні дії.
2. Дізнатися імена та прізвища учасників події.
3. Невідкладно повідомити класного керівника класу про зафіксований акт насилля, надати детальну інформацію про обставини ситуації.
4. Вжити невідкладних дисциплінарних превентивних заходів: нагадати правила школи та наслідки їх порушення.

Класний керівник, який дізнався про випадок булінгу з дитиною свого класу має:

1. Заспокоїти, розрадити, нормалізувати поведінку всіх учасників акту насильницької поведінки.
2. Визначити, чи цей випадок підпадає під визначення «булінг». Якщо цей акт насильницької поведінки не класифікується як булінг, провести розмову з учасниками події щодо її причин та запобігання такого в майбутньому. Якщо є проявом булінгу – тоді крок 3;
3. Провести розмову з класом з метою нагадати про Антибулінгову політику закладу та неприпустимість булінгу у навчальному закладі;
4. У той же день повідомити батьків суб'єкта і об'єкта булінгу про ситуацію під час особистої зустрічі;
5. У той же день повідомити про ситуацію, що сталася, в батьківській групі з обмеженим доступом, без вказування імен і прізвищ учасників;
6. У той же день повідомити психолога про випадок булінгу у класі;
7. У той же день зафіксувати випадок булінгу в Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога;
8. У співпраці з психологом, соціальним педагогом розробити план індивідуальної роботи з класом для нормалізації психологічного клімату, а також провести індивідуальну роботу з учасниками акту насильницької поведінки.

Батьки дитини, яка поскаржилася на булінгову поведінку щодо неї мають:

1. Повідомити кл. керівника про скарги дитини і підозри на булінг, переконатися, що у закладі зафіксований і мав місце випадок булінгу, про який розкаже дитина;
2. Обговорити скарги дитини на випадок насильницької поведінки щодо неї під час особистої зустрічі з класним керівником і психологом закладу;
3. Поговорити з дитиною про неможливість проявів в ліцеї та необхідність співпрацювати зі практичним психологом та класним керівником до нормалізації психоемоційного стану дитини і психологічного клімату в класі;
4. Зустрітись з психологом закладу щодо усунення наслідків булінгу;
5. У разі рекомендацій практичного психолога звернутися до позашкільного психолога чи психотерапевта. У цьому випадку регулярно повідомляти психолога про етапи і результати роботи;
6. Відвідати щонайменше 2 зустрічі з психологом закладу задія профілактики виникнення в подальшому таких випадків;
7. Постійно надавати й отримувати від класного керівника зворотній зв'язок щодо емоційного стану дитини.

Батьки дитини, у якої зафіксували булінгову поведінку мають:

1. Прийти на зустріч з класним керівником, психологом та отримати детальну інформацію стосовно проявів дитини та обставин ситуації, що склалася;
2. Ознайомитись із записом у Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога та Політикою вирішення конфліктів у закладі. У разі відмови прийти на зустріч витяг із журналу з описом ситуації надсилають на поштову адресу батьків рекомендованим листом чи на електронну пошту вказану у договорі. Політика конфліктів починає діяти з 4 етапу;

3. Поговорити з дитиною про неприпустимість булінгу у школі та необхідність співпрацювати зі шкільним психологом та кл. керівником до нормалізації психоемоційного стану дитини і психологічного клімату в класі;
4. Співпрацювати з психологом закладу щодо усунення наслідків булінгу. Відвідати щонайменше 2 зустрічі з психологом закладу задля профілактики виникнення в подальшому таких випадків;
5. Звертатися до позашкільного психолога чи психотерапевта за рекомендацією шкільного психолога чи за власним бажанням. У такому разі регулярно повідомляти практичного психолога про етапи та результати роботи.
6. Постійно надавати й отримувати від кл. керівника зворотній зв'язок щодо емоційного стану дитини;

Батько/мати, який/-а зазнали булінгу від працівників школи мають:

1. Назвати неприйнятну поведінку «булінгом» із посиланням на Антибулінгову політику школи;
2. Повідомити директора закладу про випадок булінгу та підтвердити письмово про випадок булінгу відповідно заявою;
3. Співпрацювати з директором закладу та іншими спеціалістами, яких визначить директор закладу, для розв'язання неприйнятної ситуації.

2.Кроки практичного психолога щодо роботи з усіма залученими учасниками булінгу:

1. У той же день зафіксувати випадок булінгу в Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога зі слів кл. керівника, дитини – об'єкту/суб'єкту булінгу, батьків, інших сторін учасників випадку булінгу;
2. У співпраці з кл. керівником розробити план індивідуальної роботи з класом для нормалізації психологічного клімату, а також провести індивідуальну роботу з учасниками акту насильницької поведінки.
3. Провести щонайменше 2 зустрічі з батьками обох сторін конфлікту щодо усунення наслідків та профілактичних заходів;
4. У раз потреби, рекомендувати батькам звернутися до позашкільного психолога чи психотерапевта. У цьому випадку регулярно підтримувати контакт з позашкільними спеціалістами та обмінюватися інформацією, коригувати план індивідуальної роботи з учасниками акту насильницької поведінки.
5. Ввести спостереження за усіма учасниками булінгу, акумулювати та аналізувати інформацію від кл. керівника, вчителів, батьків тощо до повного відновлення сприятливого психологічного клімату у класі та емоційного стану дітей.

3.Кроки класного керівника/шкільного психолога щодо роботи зі свідками пасивними учасниками булінгу:

1. Провести розмову-нагадування з класом щодо неприпустимості проявів булінгу і насильницької поведінки в закладі;
2. Провести позапланові класні активності, під час яких діти проявляють себе з менш звичних сторін, мають змогу зблизитися та налагодити відносини.

4.Кроки працівників навчального закладу:

Працівник школи, який зазнав булінгу від учня/групи учнів має:

1. Назвати неприйнятну поведінку «булінгом» і нагадати про недопустимість проявів булінгу в закладі;
2. Повідомити класного керівника про випадок булінгу;
3. Підтвердити письмово випадок булінгу відповідною заявою;
4. Повідомити директора ліцею про цей випадок.

5. Працівник школи, який зазнав булінгу від батьків учня або групи має:

1. Назвати неприйнятну поведінку «булінгом» і нагадати про неприпустимість проявів булінгу в закладі;
2. Повідомити директора закладу про випадок булінгу та підтвердити письмово про випадок булінгу відповідно заявою;
3. Співпрацювати з директором закладу та іншими спеціалістами, яких визначить директор закладу, для розв'язання неприйнятної ситуації.

6. Для успішного попередження та профілактики насильницької поведінки, в т.ч. булінгу у ліцеї, мають виконуватися такі дії:

- Зовнішня сторона ліцею (спортивна площадка), 1 поверх (вхід) контролюються через камери спостереження;
- Співробітники закладу здійснюють регулярний нагляд (моніторинг) у шкільних коридорах і зонах спільного користування (спортивній залі, ігрових зонах, рекреаціях);
- Окремо визначені туалети для дітей різної статі;
- Використання Інтернету в ліцеї є максимально керованим. Встановлені списки обмежених сайтів і контенту;
- Учні/учениці залишати територію ліцею після прибуття і до закінчення уроків згідно розкладу занять можна лише за відповідної заяви батьків і за згодою адміністрації ліцею;
- Персонал навчається навичкам ненасильницького спілкування у вигляді лекцій, тренінгів, практичних занять;
- В освітню програму включено профілактичні тренінги, психологічно-рольові ігри за темами толерантності, профілактики конфліктів та булінгу;
- У практиці ліцею проведення загальношкільних заходів, до яких залучаються батьки, члени родин, громадські діячі;
- Класний керівник постійно впливає на соціально-психологічний клімат класу;
- Класний керівник планує та проводить командоутворюючі ігри, заняття і вправи серед учнів;
- Практичний психолог веде регулярну корекційну роботу впродовж навчального періоду з класами, окремими групами дітей, окремими дітьми щодо дотримання ними КЕКЗ, толерантності, уникнення проявів насильницької поведінки;
- Шкільний психолог, відповідно до затвердженого плану роботи, досліджує психологічний клімат у класі, групову динаміку класу, емоційний стан учнів, проводить соціометрію для отримання інформації про взаємовідносини серед дітей. Отриману інформацію використовує для формування та корегування роботи психолога з класом;
- Шкільний психолог шляхом спостереження та аналізу розпізнає в учнів і працівників школи проблеми в міжособистісному спілкуванні адаптації до навчального колективу і надає їм своєчасну соціальну-психологічну допомогу;
- Ліцей проводить просвітницьку роботу з батьками щодо уникнення та розпізнавання насильницької поведінки до дитини/дитиною, допомогти дитині в разі проявів булінгу в рамках «Школи позитивного батьківства»;
- На початку навчального року кожний класний керівник проводить 3 заняття, присвячені профілактиці булінгу та насильству. На першому – знайомить із Антибулінговою політикою, на решті – опрацьовує з дітьми різні схеми дій у тій чи іншій ситуації;
- На початку навчального року (впродовж серпня) для працівників ліцею шкільний психолог і заступник директора школи з виховної роботи проводять ознайомчу зустріч щодо Антибулінгової політики школи і надають чіткі інструкції та роз'яснення стосовно протидії, реагування та профілактики насильницької поведінки у закладі;
- На початку навчального року в батьківських групах класів у соціальній мережі розміщується для ознайомлення короткий витяг з Антибулінгової політики школи;
- Психолог школи постійно цікавиться інформацією про можливі інші профілактичні заходи, а також методи роботи як із кривдниками, так і з жертвами булінгу, проводять самостійно або запрошують зовнішніх спеціалістів для навчання шкільного персоналу практикам профілактики булінгу та роботи з випадками булінгу;

- На сайті ліцею розміщено витяг з Антибулінгової політики школи та Корпоративний Етичний Кодекс Закладу (КЕКЗ), який являє собою єдині правила для всіх учасників освітнього процесу.

Розділ IV. Алгоритм щодо попередження булінгу.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ:

- Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту»
- Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 жовтня 2018 р. № 1047 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»
- Наказ Міністерства освіти України "Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти" від 28 грудня 2019 року N 1646.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 р. № 800 «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю»
- Лист Міністерства освіти і науки України від 29.01.2019 № 1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосувань норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
- Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі»
- Постанова КМУ від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за однакою статі»
- Лист МОН України від 29.12.2018 №1/9-790 "Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу"

2. Директор ліцею:

Забезпечує створення в закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі:

- приймає та розглядає **заяви** про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та **видає рішення** про проведення розслідування;

- **скликає** засідання **комісії** з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;

- за результатами рішення комісії про підтвердження факту булінгу **повідомляє** уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;

- **забезпечує виконання заходів** для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);

- з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства юстиції України, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді **розробляє, затверджує та**

оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

· забезпечує оприлюднення на веб-сайтах, на дошках оголошень та при проведенні інструктажів для всіх працівників закладу освіти: правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти; плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти; порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти; порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).

3. Уповноважена особа за реалізацію норм законодавства у сфері запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти – заступник з виховної роботи:

- Повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вона була особисто або інформацію про які отримала від інших осіб. Вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування)

- Бере участь у проведенні розслідування випадків булінгу (цькування), засіданні комісії з розгляду випадків булінгу (цькування).

- Повідомляє батькам здобувачів освіти за їх запитом інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолога-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

4. Практичний психолог/ соціальний педагог:

· Повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію про які він отримав від інших осіб.

· Вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування)

· Може поспілкуватись з учасниками ситуації: жертвою, кривдником чи (кривдниками), свідками.

· Забезпечує профілактику та запобігання булінгу (цькуванню).

· Забезпечує надання консультативної допомоги батькам з питань булінгу.

· Здійснює психологічний супровід здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

5. Класний керівник, учитель-предметник:

· Повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію про яку він отримав від інших осіб.

· Вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

· За рішенням керівника закладу бере участь: у проведенні розслідування випадків булінгу; засіданні комісії з розгляду випадків булінгу (цькування).

· Може поспілкуватись з учасниками ситуації: жертвою, кривдником чи (кривдниками), свідками.

· Проводить системну роботу з інформування, роз'яснення з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії всіх учасників освітнього процесу; організації тематичних заходів, зустрічей, бесід, консультацій.

6. Медична сестра закладу освіти:

· Повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію, про яку він отримав від інших осіб

· Вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування)

6) в

- Може поспілкуватись з учасниками ситуації: жертвою, кривдником чи (кривдниками), свідками.

- Надає (у разі необхідності) невідкладну медичну допомогу.

7. Обслуговуючий персонал:

- Повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію, про яку він отримав від інших осіб.

- Вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

8. Батьки постраждалої дитини:

- Подають керівництву або засновнику закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

- Можуть вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

- Можуть брати участь у засіданні комісії з розслідування випадку булінгу.

- Звертаються до уповноважених органів Національної поліції України та служби у справах дітей для повідомлення про випадок булінгу, у тому числі в разі незгоди з рішенням комісії, яка не кваліфікувала випадок як булінг.

- Сприяють керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування).

- Виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

- Можуть запитувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

9. Здобувачі освіти:

- Повідомляють керівництво або працівників закладу освіти про факти булінгу (цькування) свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

10. Дитина, яка постраждала від булінгу:

- Звертається для подальшого реагування до керівника закладу або уповноваженої особи, або працівника закладу освіти, якому довіряє,

- Та/або до батьків чи інших законних представників, органів Національної поліції, служби у справах дітей, органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги, регіональних та місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги тощо.

- Може брати участь у засіданні комісії з розслідування випадку булінгу.

Розділ V. МОНІТОРИНГ КБОС (Кодексу безпечного освітнього середовища)

1. Моніторинг за реалізацією антибулінгової політики

1.1. Директор ліцею призначає уповноважену особу за реалізацією антибулінгової політики – заступника з виховної роботи.

1.2. Призначена особа відповідає за реалізацією антибулінгової політики, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до антибулінгової політики.

1.3. Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог антибулінгової політики працівниками ліцею.

- 1.4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники ліцею можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до антибулінгової політики та повідомляти про порушення її вимог на території гімназії.
- 1.5. На основі результатів анкет працівників ліцею відповідальна особа має підготувати звіт та передати його директору закладу.
- 1.6. Враховуючи результати моніторингу, директор ліцею повинен внести необхідні зміни до антибулінгової політики та повідомити про них працівників ліцею.

2. Функціональні обов'язки відповідального за моніторинг дотримання положень КБОС.

- 2.1. Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них;
- 2.2. Проведення не рідше ніж один раз на рік загального моніторингу рівня виконання вимог КБОС та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення. Під час проведення такого загального моніторингу працівники ліцею мають змогу подавати пропозиції щодо внесення змін до КБОС та повідомляти про порушення його вимог на території закладу та за його межами;
- 2.3. Надання пропозицій щодо внесення можливих змін у КБОС;
- 2.4. Підготовка звіту за результатами анкет працівників ліцею та подання його директору закладу. Враховуючи результати моніторингу, директор повинен внести необхідні зміни до КБОС та повідомити про них працівникам;
- 2.5. Консультування працівників ліцею щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини;
- 2.6. Роз'яснення у разі потреби батькам, дітям положень КБОС, надання інформації щодо їх змін;
- 2.7. Інформування (у разі потреби) про випадки порушення безпеки дитини (ризик, загрози, насильство) компетентних установ, таких як поліція, соціальні служби.

3. Показники виконання вимог антибулінгової політики

- 3.1. Запровадження та реалізацію антибулінгової політики, яка містить принципи захисту дітей від насильства.
- 3.2. Стратегії захисту і відповідні принципи захисту дітей дотримуються всіма працівниками закладу освіти, включно з практикантами.
- 3.3. Стратегія визначає такі питання:
- порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники ліцею;
 - правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;
 - правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;
 - правила доступу дітей до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі.
 - принципи безпечних відносин між працівниками ліцею та дітьми, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні з дітьми.

4. Контроль за діями працівників ліцею щодо запобігання випадкам насильства проти дітей передбачає:

- 4.1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.

4.2. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці дітей або застосування насильства проти дітей працівниками ліцею, у закладі завжди дотримуються вимог, зазначених у антибулінгової політики.

5. Навчання працівників ліцею з питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях

5.1. Усі працівники ліцею, включно із практикантами, мають бути ознайомлені з антибулінговою політикою.

5.2. Усі працівники ліцею мають знати, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).

5.3. Класні керівники повинні пройти інструктаж з питань запобігання випадкам знущань над однолітками серед дітей і реагування на них.

5.4. Працівники ліцею мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти дітей, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в області захисту дітей і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (поліція, центр соціальних послуг, медичні центри).

6. Навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства

6.1. На сайті ліцею для батьків помістити всю необхідну інформацію з таких питань:

- виховання дітей без застосування насильства;
- захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей у мережі Інтернет;
- можливості для вдосконалення навичок виховання;
- контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

6.2. Усіх батьків ознайомити з антибулінговою політикою.

7. Навчання дітей ліцею щодо їх прав і захисту себе від насильства

7.1. У ліцеї на годинах спілкування організувати заняття для дітей з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).

7.2. Діти мають знати до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.

7.3. У ліцеї на сайті помістити електронні навчальні матеріали для дітей з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.

7.4. Діти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді на сайті ліцею.

8. Моніторинг своєї діяльності та перевірка її на відповідність прийнятими стандартами захисту дітей

8.1. Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.

8.2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей у закладі проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).

8.3. Щорічно готується внутрішній звіт про виконання в закладі антибулінгової політики.

Розділ VI. Заключні положення

1. Положення антибулінгової політики та Кодекс БОС ліцею стають чинними в день його оприлюднення і затвердження.
2. Оприлюднення документа має відбуватися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам ліцею, через його розміщення на сайті ліцею.

Розділ VII. Очікувані результати

1. Застосування загальношкільного підходу до політики безпеки та захисту особистості в ліцеї.
2. Загальне розуміння усіма учасниками освітнього процесу чим є булінг.
3. Учасники освітнього процесу розуміють і визначають булінг за чотирма ключовими характеристиками: дисбалансом сил, зловмисністю, відсутністю розкаяння, систематичністю.
4. Учасники освітнього процесу усвідомлюють чим булінг відрізняється від з'ясування стосунків.
5. Батьки дітей ліцею ознайомлені з інформаційними матеріалами щодо булінгу і також способами реагування на нього.
6. Відчуття учасників освітнього процесу, що безпека - залученість кожного/кожної.
7. Ліцей проводить загальношкільну політику протидії булінгу, з активною участю дітей.
8. Сприйняття учнями антибулінгових правил і політики як своїх, які допоможуть налагодженню дружніх зв'язків між собою.
11. Загальне розуміння неприпустимості мови ворожнечі, дискримінації.
12. Чітке розуміння кожним працівником школи, як діяти у випадку цькування і куди звертатися.
13. Впровадження недискримінаційного підходу до навчання. Шкільна політика визначає, що мова ворожнечі неприпустима.
14. Дорослі і діти слідкують за неприпустимістю використання дискримінуючої мови.
15. Готовність педагогів створювати безпечне навчальне середовище в ліцеї.
16. Створення «простору почутості», у якому керуються кількома принципами:
 - Будь-яка дитина має право бути почутою;
 - Будь-яка дитина має право на власні почуття;
 - Будь-яка дитина має право бути собою, якщо її самовираження не порушує кордонів інших людей.
 - Будь-яка дитина знає, куди і як повідомляти про булінг.
 - Будь-яке повідомлення про булінг береться до уваги і сприймається як правдиве за замовчуванням, доки не буде доведено протилежне.
17. Налагоджені взаємозв'язки і співпраця з засновником закладу та його підрозділами, щодо запобіганню проявів булінгу у навчальних закладах.